

Zavod za zapošljavanje

CRNE GORE

Employment Agency Of Montenegro

PLAN RADA ZA 2009. GODINU

Podgorica, april 2009. godine

SADRŽAJ

	strana
UVOD	4
I PROGRAMI I MJERE ZAPOŠLJAVANJA	5
1. Posredovanje i evidencije u zapošljavanju	5
2. Programi obrazovanja i osposobljavanja	7
3. Sezonsko zapošljavanje	9
4. Zapošljavanje pripravnika	11
5. Zapošljavanje teže zapošljivih lica	13
6. Javni radovi	15
6.1. Državni javni radovi	15
6.2. Lokalni javni radovi	16
7. Profesionalna orijentacija	16
8. Centar za ljudske resurse	17
Anketa poslodavaca	17
Saradnja sa poslodavcima	18
Reforma tržišta rada i razvoj radne snage	18
Projekti IPA fonda	19
Obuka zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje	20
Nedjeljni izvještaj	20
Publikacije	21
Web site	21
Medunarodna saradnja i projekti	21
Centri za obuku	22
II PRIVATIZACIJA AKCIJA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE	22
1) Prodaja akcija	22
1. Prodaja akcija putem javnog tendera (grupa 1 iz Plana)	22
2. Prodaja akcija putem aukcije (grupa 2 iz Plana)	23
3. Prodaja akcija na berzi (grupa 3 iz Plana)	23
2) Realizacija privatizacionih ugovora u toku	24
3) Druge aktivnosti	24
III INOVIRANI PROGRAM ZA KONTINUIRANO STIMULISANJE ZAPOŠLJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA U CRNOJ GORI	25
IV INFORMATICKE AKTIVNOSTI	26
V PRAVNA REGULATIVA	27
1) Pravna i normativna djelatnost	27
2) Zapošljavanje stranaca	27
3) Osiguranje za slučaj nezaposlenosti	29
4) Pregled sudskih sporova	30

VI ODNOSI SA JAVNOŠĆU	31
PRILOG: FINANSIRANJE PROGRAMA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA U 2009. GODINI	33

UVOD

Članom 24. Zakona o zapošljavanju definisana je obaveza Zavoda za zapošljavanje Crne Gore da za kalendarski period od godinu dana pripremi dva dokumenta: Program zapošljavanja, na koji saglasnost daje Vlada Crne Gore, i Plan rada.

Plan rada za 2009. godinu obuhvata kontinuirane aktivnosti za tekuci period, definisane Zakonom o zapošljavanju, Statutom Zavoda i drugim propisima kojima su regulisane aktivnosti iz djelokruga Zavoda. On predstavlja konkretizaciju aktivnosti određenih Nacionalnom strategijom zapošljavanja 2007 - 2010. godine i Nacionalnim akcionim planom zapošljavanja za period 2008 - 2009. godina i njihovu realizaciju u toku planskog perioda od godine dana.

U ovoj godini planirane su dinamične aktivnosti u svim sektorima. U okviru nadležnosti i poslova utvrđenih aktima Zavoda, sektori su odgovorni za realizaciju planiranih aktivnosti koje su kontinuiranog trajanja, izuzev sezonskog zapošljavanja.

Na realizaciju planiranih zadataka značajno će uticati ekonomska kriza, koja će se neminovno odraziti i na Crnu Goru. Kriza će uticati na poslovanje mnogih privrednih subjekata, a sama činjenica da je rast društvenog bruto proizvoda planiran na minimum (2,5%, a pominje se i 1%) i da će investiciona ulaganja u ovoj godini biti manja od očekivanih dovoljno upućuje na zaključak da je pad ekonomskih aktivnosti izvjestan i da će se sve što se bude događalo u sferi ekonomije neminovno odraziti i u oblasti nezaposlenosti i zapošljavanja.

Za realizaciju programa i mjera aktivne politike zapošljavanja u 2009. godini planirana je potrošnja sredstava u iznosu od 12.165.000 Eur, kroz pružanje različitih usluga za 8.700 lica.

Budžetom za 2009. godinu su predviđena sredstva u ukupnom iznosu od 33.156.621,44 Eur, kojima bi se realizovao Plan za 2009. godinu.

I PROGRAMI I MJERE ZAPOŠLJAVANJA

Programi i mjere zapošljavanja za 2009. godinu, predstavljaju dalju razradu, odnosno, konkretizaciju mjera i aktivnosti utvrđenih Nacionalnim akcionim planom zapošljavanja za period 2008 – 2009. godina (NAPZ), u dijelu koji se ovoj godini odnosi na Zavod za zapošljavanje.

Pored mjera i aktivnosti, utvrđenih NAPZ, ovaj Program obuhvata i druge aktivnosti koje su u funkciji efikasnijeg i bržeg zapošljavanja, odnosno radnog angažovanja, koje ga stimuliraju ili omogućavaju veće šanse u tom pogledu, posebno ako su one u funkciji efikasnije realizacije mjera **aktivne politike zapošljavanja**.

1. Posredovanje i evidencije u zapošljavanju

Posredovanje pri zapošljavanju obuhvata skup administrativnih i stručnih postupaka kojima se obezbjeđuje selektivno i funkcionalno povezivanje poslodavaca i kandidata za zapošljavanje.

Za 2009. godinu planirane su mjere i aktivnosti koje treba da obezbijede dalje povećanje kvaliteta usluga u posredovanju:

- Dosljedna primjena utvrđene metodologije za vodenje evidencija o nezaposlenosti i zapošljavanju. Pritom, koriste se prednosti informacione tehnologije koja omogućava brže komunikaciono povezivanje, ujednačeniji pristup i efikasniji rad svih službi Zavoda.
- Posebna pažnja bice usmjerena na ažuriranje evidencija Zavoda za zapošljavanje.
- Precizno ustanovljavanje strukture nezaposlenih lica sa stanovišta njihove zapošljivosti, putem stručne trijaže koja ce biti osnova za kreiranje programa aktivne politike zapošljavanja.
- Stručnom tretmanu nezaposlenih lica obezbijedice se prioritet u aktivnostima biroa rada i kancelarija.
- Novi model posredovanja u zapošljavanju zahtijeva individualni pristup svakom pojedincu, uz uvažavanje specifičnih potreba i mogućnosti svakog nezaposlenog

lica ponaosob. Zato će se kvalitetnom izvođenju intervjua i izradi individualnih planova zapošljavanja dati poseban značaj. Savjetnici za posredovanje, kroz izradu planova zapošljavanja, treba da obezbijede kompetentno i racionalno vodenje nezaposlenog lica kroz proces traženja zaposlenja. Savjetnici drugih profila će se uključivati u profesionalni tretman nezaposlenih lica, u skladu sa definisanim obavezama iz planova zapošljavanja. Posebna pažnja posvetice se organizovanju i unapređenju timskog rada u posredovanju. Primjena usvojene tehnologije rada će se adekvatno usmjeravati i pratiti od strane odgovornih lica.

- Statističko praćenje kretanja u oblasti tržišta rada i zapošljavanja treba, pored ostalog, da predstavlja osnov za kvalitetno usmjeravanje nezaposlenih lica u procesu traženja zaposlenja i kreiranje programa aktivne politike zapošljavanja.

U skladu sa Zakonom kontinuirano će se organizovati blagovremeno **oglašavanje slobodnih radnih mjesta** i, na bazi toga, redovno informisanje potencijalnih kandidata za zapošljavanje. Očekuje se da će tokom 2009. godine biti prijavljeno, odnosno **oglašeno oko 60.000 slobodnih radnih mjesta**.

Uz redovnu obradu i publikovanje podataka o slobodim radnim mjestima, analizirace se pojedina obilježja, odnosno zahtjevi poslodavaca i o tome uraditi odgovarajuće analize i informacije za potrebe Zavoda i drugih korisnika.

Oblici rada u posredovanju obuhvataju sledeće usluge:

- Informisanje i savjetovanje o aktuelnim i očekivanim odnosima ponude i tražnje na tržištu rada, programima aktivne politike zapošljavanja.
- Informisanje i savjetovanje o uslovima i mogućnostima zaposlenja, pripreme/obuke za aktivno traženje/prihvatanje zaposlenja, uključivanje u programe aktivne politike zapošljavanja i samozapošljavanja.
- Informisanje i upućivanje na oglašene, prijavljene potrebe rada.
- Izdavanje različitih dokaza iz evidencija koje su u nadležnosti Zavoda.
- Ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti – zdravstveno osiguranje, penzijsko osiguranje, novčana naknada, novčana pomoć i drugo.
- Izbor i priprema kandidata koji se usmjeravaju na poseban tretman namijenjen licima sa izraženim faktorima otežane zapošljivosti (tjelesna oštećenja i bolesti, invalidnost, psihološki faktori).

Za novoprijavljena lica na evidenciji Zavoda organizovace se informativni razgovori s ciljem da se upoznaju sa:

- Djelatnošću, organizacijom i načinom rada Zavoda u posredovanju;
- Njihovim pravima i obavezama u periodu nezaposlenosti;
- Aktuelnim i očekivanim kretanjima na tržištu rada.

U 2009. godini organizovane se informativno–motivacijski seminari–radionice u cilju informisanja nezaposlenih o značajnim obilježjima tržišta rada i zapošljavanja i njihovog motivisanja na aktivno traženje zaposlenja.

2. Programi obrazovanja i osposobljavanja

Aktivnosti u oblasti obrazovanja i osposobljavanja u 2009. godini odvijace se i dalje kroz programe za poznatog poslodavca i za tržište rada, i to:

- programi za poznatog poslodavca – 800 lica.
- programi za tržište rada – 4.000 lica.

Ciljevi realizacije navedenih programa su: smanjenje nezaposlenosti, povećanje zapošljivosti lica koja traže zaposlenje kroz unapređenje kvaliteta ponude, kao i zadovoljavanje aktuelnih potreba, zahtjeva i uslova rada.

Obim i struktura ucesnika programa utvrdivace se na osnovu:

- Iskazanih i sagledanih potreba poslodavaca.
- Analize profesionalne strukture nezaposlenih i njihovih obrazovnih potreba.
- Procjene obima viškova zaposlenih i sagledavanja mogućnosti njihovog daljeg radnog angažovanja.
- Postojećih i očekivanih potreba tržišta rada za zapošljavanjem novih radnika.
- Stecenih iskustava i sagledanih efekata u realizaciji dosadašnjih programa.
- Raspoloživih finansijskih sredstava.

Naredni pregled sadrži podatke o planiranom broju polaznika programa obuka za zanimanja i obuka za ključne vještine, koji bi trebalo da se realizuju u 2009. godini. Podjela je data po biroima rada.

Pregled planiranog broja polaznika programa za zanimanja i ključne vještine
- po biroima rada -

RB	PROGRAMI PRIPREME	BIRO RADA							
		Podgorica	Nišić	B. Polje	Berane	Bar	H. Novi	Pijevlja	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	I Za poznatog poslodavca	80	70	240	210	40	120	40	800
2	II Za tržište rada	320	230	120	150	160	110	110	1.200
3	Obuka za grupu zanimanja: (I + II) ili (4 + 5 + ... + 9 + 10)	400	300	360	360	200	230	150	2.000
4	Poljoprivreda i prerada hrane	10	10	100	50	-	10	20	200
5	Drvoprerada	20	40	100	100	10	-	30	300
6	Gradevinarstvo	70	40	80	30	30	-	-	250
7	Metaloprerada i elektroteh.	-	80	10	70	50	20	20	250
8	Turizam i ugostiteljstvo	40	20	20	25	30	50	15	200
9	Uslužne djelatnosti	110	40	20	50	30	30	20	300
10	Ostalo (trgovina, saobraćaj)	150	70	30	35	50	120	45	500
11	Ključne vještine (12 + 13 + 14 + 15)	1.100	300	340	340	200	270	250	2.800
12	Kursevi informatike	600	200	200	200	120	80	150	1.550
13	Kursevi stranih jezika	300	50	80	80	80	120	60	770
14	Kursevi za vozače	150	10	40	40	-	15	20	275
15	Ostala ključne vještine	50	40	20	20	-	55	20	205
16	Ukupan broj polaznika (3 + 11)	1.500	600	700	700	400	500	400	4.800

Programi obrazovanja i osposobljavanja realizovace se kod izvodaca odabranih na osnovu javnog oglasa a izvodice se u dvije faze, prva u toku drugog kvartala, a druga u toku cetvrtog kvartala i trajace saglasno vremenu koje je definisano programima obrazovanja i osposobljavanja.

Osposobljavanje za rad na konkretnom random mjestu za poznatog poslodavca organizovace se tokom godine, na osnovu prihvacenih programa poslodavca.

Zavod za zapošljavanje u saradnji sa Direkcijom za razvoj malih i srednjih preduzeca realizuje **Program "Šansa mladim menadžerima"**, sa ciljem da mladim menadžerima ponudi visok stepen znanja i vještina, koja ovi nisu uspjeli da steknu u toku redovnog obrazovanja. Izvodec obuke je "Adižes Montenegro", koji je obezbijedio predavace, strucnjake iz oblasti: osnova menadžmenta, projekt

menadžmenta, marketinga i PR-a i poslovne komunikacije. Ujedno ovo predstavlja i prvi dio obuke, kroz koju se primjenjuju dinamični i savremeni oblici interaktivnih predavanja.

Druga faza obuke podrazumijeva praktičan rad u trajanju od dva do tri mjeseca. Za polaznike je obezbijedeno da u tom periodu prođu sve nivoe same organizacije, kako bi se u potpunosti upoznali sa načinom funkcionisanja datog preduzeća.

U cilju uspješne realizacije planiranih programskih zadataka preduzeće se mjere i aktivnosti koje, pored ostalog, obuhvataju:

- Kontinuirano sprovođenje aktivnosti na definisanju profesionalnih potreba lica koja traže zaposlenje i iznalaženja mogućnosti za njihovo zapošljavanje putem odgovarajućih programa obrazovanja i osposobljavanja.
- Obezbjeđivanje sistematskog praćenja kadrovskih potreba, uslova i zahtjeva rada u pojedinim djelatnostima na nivou opština, regija i Države,
- Obezbjeđivanje kvalitetnog praćenja profesionalnog napredovanja polaznika obuke.
- Obezbjeđivanje adekvatnog praćenja, valorizacije obrazovnih rezultata i sertifikacije stečenih znanja,
- Blagovremena priprema operativnih planova aktivnosti sa jasno utvrđenim zadacima i ciljevima, nosiocima i izvodacima programa, kao i rokovima i dinamikom realizacije pojedinačnih programa.
- Obezbjeđivanje finansijskih sredstava za realizaciju planiranih programa pripreme za zapošljavanje.

3. Sezonsko zapošljavanje

Svaki biro rada i kancelarije Zavoda preuzimaju obavezu da realizuju srazmjerni dio Plana sezonskog zapošljavanja za 2009. godinu, u zavisnosti od ukupnog broja nezaposlenih lica na birou rada, mogućeg broja raspoložive sezonske radne snage, kao i ostvarenom broju sezonskog zapošljavanja u prethodnom periodu. Na bazi ovih kriterijuma i očekivanog obima potreba određeni su planovi sezonskog zapošljavanja po biroima rada Zavoda za 2009. godinu, i to:

**Plan sezonskog zapošljavanja za 2009. godinu
- po biroima rada -**

RB	BIRO RADA	PLAN
1.	Podgorica	1.900
2.	Herceg Novi	1.200
3.	Bar	1.300
4.	Nikšić	500
5.	Berane	350
6.	Bijelo Polje	450
7.	Pljevlja	300
8.	UKUPNO	6.000

**Plan sezonskog zapošljavanja za 2009. godinu
- po opštinama i djelatnostima -**

RB	OPŠTINA	PLAN	DJELATNOST				
			Turizam i ugostit.	Trgovina	Gradev.	Poljo- privr.	Ostale djelat.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1	Podgorica	1.300	500	300	250	150	100
2	Cetinje	200	100	25	30	-	45
3	Danilovgrad	100	50	20	10	5	15
4	Kolašin	300	180	50	10	5	55
5	Nikšić	450	200	100	50	10	90
6	Šavnik	30	15	10	-	-	5
7	Plužine	20	10	5	-	-	5
8	Bijelo Polje	350	200	50	10	10	80
9	Mojkovac	100	70	15	5	-	10
10	Pljevlja	200	150	15	10	10	15
11	Žabljak	100	50	15	10	-	25
12	Herceg Novi	750	550	120	50	-	30
13	Kotor	200	100	30	20	-	50
14	Tivat	250	150	40	10	-	50

15	Bar	800	400	300	50	5	45
16	Budva	300	200	70	5	-	25
17	Ulcinj	200	100	50	20	-	30
18	Berane	200	120	35	5	5	35
19	Andrijevisa	40	20	5	5	5	5
20	Rožaje	80	30	5	30	-	15
21	Plav	30	10	5	5	5	5
22	UKUPNO	6.000	3.205	1.265	585	210	735

Zavod će u komunikacijama sa poslodavcima nastojati obezbijediti veći obim stimulisanja sezonske radne snage kako u fazi pripreme, tako u direktnom radnom angažovanju, kao i na bolji način od dosadašnjeg pokušati riješiti materijalna primanja sezonaca, prekovremenog rada, prevozne troškove, smještajne uslove i povezivanje radnog staža.

U tom smislu posebno će se ukazivati na mogućnosti korišćenja poreskih olakšica kod sezonskog zapošljavanja.

U cilju zadovoljavanja sezonskih potreba poslodavaca angažovanjem rezidentne radne snage u saradnji sa NVO »Tvrđava« realizovace se **Program sezonskog zapošljavanja maturanata i studenata**. U tom smislu izvršice se anketiranje maturanata srednjih škola i studenata u pogledu uslova i vidova prihvatanja takvog rada i sagledati mogućnosti, zahtjevi i uslovi poslodavaca za angažovanjem te radne snage. Na osnovu uporedivanja i jednih i drugih podataka, odnosno, zahtjeva ostvati zapošljavanja maturanata i studenata na obavljanju sezonskih poslova.

4. Zapošljavanje pripravnika

Zapošljavanje pripravnika realizuje se u skladu sa Programom Vlade za zapošljavanje pripravnika sa visokom stručnom spremom i u skladu sa Pravilnikom o pripremi za zapošljavanje, koji je donijet u Zavodu za zapošljavanje.

Od septembra 2008. godine putem realizacije Programa »Posao za vas« finansira se pod povoljnijim uslovima zapošljavanje pripravnika sa visokom stručnom

spremom, u opštinama: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Cetinje i Šavnik.

**Plan zapošljavanja pripravnika za 2009. godinu
- po opštinama -**

RB	OPŠTINA	BROJ NEZAPOSLENIH				PLAN				UKUPNO
		UKUPNO	%	VSS	%	SSS	VŠS	VSS	VSS >8,50	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Andrijevica	363	2,19	5	1,14	1	1	5	1	8
2.	Berane	1.732	10,44	90	20,59	8	4	75	4	91
3.	Bijelo Polje	3.538	21,32	63	14,42	8	3	60	3	74
4.	Žabljak	292	1,76	6	1,37	1	1	6	1	9
5.	Kolašin	690	4,16	10	2,29	1	1	10	1	13
6.	Mojkovac	628	3,78	9	2,06	1	1	9	1	12
7.	Nikšić	3.280	19,76	152	34,78	15	7	126	7	155
8.	Plav	405	2,44	10	2,29	1	1	8	1	11
9.	Plužine	122	0,74	3	0,69	1	1	3	1	6
10.	Pljevlja	2.439	14,70	23	5,26	5	2	25	2	34
11.	Rožaje	1.279	7,71	42	9,61	4	1	30	1	36
12.	Šavnik	188	1,13	3	0,69	1	1	3	1	6
13.	Cetinje	1.639	9,88	21	4,81	3	1	20	1	25
14.	SJEVERNA REGIJA (i Cetinje) (1 do 13)	16.595	100,00	437	100,00	50	25	380	25	480
15.	Podgorica	5.819	88,46	319	94,38	30	14	213	14	271
16.	Danilovgrad	759	11,54	19	5,62	2	1	13	1	17
17.	CENTRALNA REGIJA (15 + 16)	6.578	100,00	338	100,00	32	15	226	15	288
18.	Bar	1.305	25,00	40	28,78	5	3	27	3	38
19.	Budva	394	7,55	18	12,95	2	1	12	1	16
20.	Kotor	972	18,62	10	7,19	1	1	7	1	10
21.	Tivat	716	13,71	19	13,67	2	1	13	1	17
22.	Ulcinj	872	16,70	36	25,90	3	1	24	1	29
23.	Herceg Novi	962	18,43	16	11,51	5	3	11	3	22
24.	JUŽNA REGIJA (18 do 23)	5.221	100,00	139	100,00	18	10	94	10	132
25.	UKUPNO (14+17+24)	28.394	100,00	914	100,00	100	50	700	50	900

Napomena: U koloni broj 3 dat je broj nezaposlenih lica, sa stanjem na dan 31.12.2008. godine. U koloni broj 5 dat je broj visokoškolaca koji nemaju radni staž, odnosno nijesu do 31.12.2008. godine zasnivali radni odnos. Takode, u kolonama broj 4 i 6, dato je učešće navedenih kategorija u regiji.

5. Zapošljavanje teže zapošljivih lica

U strukturi registrovane nezaposlenosti, posljednjih nekoliko godina sve više ucestvuju lica sa preprekama u zapošljavanju (oko 30% od ukupnog broja nezaposlenih), tj. teže zapošljiva lica.

Primjenom opšte doktrine i tehnologije rada, koja se u Zavodu realizuje vec nekoliko godina, nezaposlena lica se svrstavaju prema stepenu zapošljivosti, odnosno eventualnim preprekama koje ih onemogućavaju da budu konkurentna na tržištu rada, te im je potrebna dodatna podrška i poseban strucni tretman.

U cilju potpunije izgradnje jedinstvenog i standardizovanog sistema za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje teže zapošljivih lica, u ovoj godini donijee se podzakonska akta za sprovođenje Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Isto tako, predložice se povoljne poreske, carinske i druge olakšice za zapošljavanje ovih lica.

U skladu sa zakonskim rješenjima, u Zavodu ce se formirati strucne multidisciplinarne komisije na centralnom i regionalnom nivou (psiholog, doktor medicine rada, pedagog-andragog, tehnolog i dr.) koje ce, prema standardima utvrđenim od strane nadležnog organa, ocijenjivati radne i druge sposobnosti lica koja traže zaposlenje i opredjeljivati mjere i aktivnosti za njihovu profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje.

Takode se planira uspostavljanje novog profila savjetnika, tj. savjetnika za rehabilitaciju, odnosno integraciju teže zapošljivih lica, koji bi realizovao aktivnosti vezane za uključivanje tih lica u programe rehabilitacije, ucestvovao u radu komisije, ostvarivao saradnju sa spoljnim saradnicima, organizacijama zdravstvene i socijane zaštite, izvodacima rehabilitacije i dr.

Za realizaciju programa profesionalne rehabilitacije, neophodno je osnivanje ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, tako da je 11.12.2008. godine pocela gradnja Centra za radnu integraciju teže zapošljivih lica u Podgorici, ciji je

osnivač Zavod. U njemu će se realizovati programi: trijaža sa motivacijom, ocjenjivanje preostale sposobnosti za rad, psihosocijalna rehabilitacija, sticanje vještina i znanja za aktivno uključivanje na tržište rada, traženje odgovarajućeg radnog mjesta, analiza i prilagodavanje radnog mjesta, sticanje radnih vještina, stručna pomoć i procjene, funkcionalno opismenjavanje i radna i socijalna integracija, koji će biti prilagođeni potrebama tih osoba, a izvedeni od strane stručnih lica različitih profila, koji ispunjavaju kadrovske standarde. Nakon realizacije određenih programa, priprema se ocjena mogućnosti za zapošljavanje polaznika: na otvorenom tržištu, u zaštitnim radionicama, radnim centrima ili se utvrđuje njegova nemogućnost zapošljavanja. U ovom objektu moguće je organizovati socijalne kooperative, kao i manje zaštitne radionice u kojima bi se zapošljavala ova lica.

U Zavodu će se oformiti Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Krajem 2008. godine otvoren je poseban račun za uplatu doprinosa poslodavaca koji ne ispune zakonsku obavezu prijema u radni odnos lica sa invaliditetom. Planirano je da se u cilju procjena realizacije mjera i aktivnosti koje su u funkciji unapređivanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, kao i namjenskog korišćenja sredstava Fonda, osnuje Savjeta Fonda i organizovanje službe koja bi obavljala poslove za potrebe Fonda.

Zavod će aktivno učestvovati u aktivnostima uvođenja i razvoja sistema socijalne ekonomije, posebno izrade zakonske regulative i pružanja pomoći teže zapošljivim kategorijama kod osnivanja socijalnih kooperativa.

Nastavice se realizacija mjera aktivne politike zapošljavanja, kroz:

- Programe pripreme za zapošljavanje: sticanje ključnih vještina, stručno osposobljavanje, prekvalifikacija i dokvalifikacija lica koja pripadaju kategoriji teže zapošljivih lica, za zanimanja potrebna poznatim poslodavcima i tržištu rada.
- Dodjelu kredita za samozapošljavanje teže zapošljivim licima.
- Prilagodavanje prostora i tehničke opreme, za odgovarajuća radna mjesta 10 lica sa invaliditetom.
- Javni rad "Suncana radionica", radionicu za izradu čestitki, ukrasa, suvenira i dr. koja će zapošljivati lica sa invaliditetom.
- Realizaciju motivacionih programa, sa ciljem povećanja ličnih kompetencija teže zapošljivog lica za uspješno uključivanje u tržište rada.

- Javni rad na nacionalnom nivou "Neka bude cisto" i lokalne javne radove u kojima ce ucestvovati teže zapošljiva lica.

Finansijska sredstva za realizaciju navedenih mjera bice iskazana u finansijskom planu aktivnih mjera zapošljavanja za 2009. godinu.

6. Javni radovi

Programi javnih radova organizovace se za 1.400 nezaposlenih lica i izvodice se kroz državne i lokalne javne radove.

Nastavice se sa dosadašnjim državnim javnim radovima (»Njega starih« i »Neka bude cisto«), u kojima je planirano angažovanje 450 lica sa evidencije Zavoda.

U okviru lokalnih javnih radova, planirano je organizovanje 70 programa, za zapošljavanje 950 lica.

U narednom pregledu prikazani su podaci o izvođenju javnih radova u 2009. godini, sa planiranim parametrima.

Planirani javni radovi u 2009. godini

RB	JAVNI RADOVI	BROJ	ANGAŽOVANA LICA
1.	Državni javni radovi	4	450
2.	Lokalni javni radovi	70	950
3.	UKUPNO	74	1.400

6.1. Državni javni radovi

»Njega starih lica«

Realizacija državnog rada »Njega starih lica« nastavice se u 16 opština u Crnoj Gori, sa vecim brojem korisnika (Bar, Herceg Novi, Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje, Pljevlja i Berane, Kotor, Tivat, Budva, Ulcinj, Cetinje, Danilovgrad,

Rožaje, Plav i Kolašin). Predviđeno je da ovaj javni rad traje do kraja 2009. godine.

U ovom radu 170 nezaposlenih lica (gerontodomaćica) angažovane se u pružanju pomoći za 1.206 starijih lica. Korisnici Projekta su stara lica u stanju socijalne potrebe, lošeg zdravstvenog ili materijalnog stanja, sa teškoćama u održavanju domaćinstva.

»Neka bude čisto«

Na osnovu zaključka Vlade Crne Gore državni javni rad "Neka bude čisto" realizovane se i u 2009. godini. Aktivnosti na realizaciji rada odnose se na uklanjanje otpada, čišćenje, održavanje magistralnih i regionalnih puteva, u dužini preko 1.300km, u svim opštinama u Crnoj Gori. U cilju realizacije navedenih aktivnosti angažovane se 146 nezaposlenih lica, što je na prošlogodišnjem nivou. Predviđeno je da se u projekat uključe i nevladini sektor, preduzeća i građani, kao i volonteri koji će kroz međunarodne kampove doprinijeti efikasnijoj realizaciji ovog programa. Pored toga, školska djeca će aktivno učestvovati u ekološkim edukativnim aktivnostima, Eko – patrola.

6.2. Lokalni javni radovi

Svojim programima biro rada su planirali realizaciju 70 lokalnih javnih radova koji će pretežno biti usmjereni na realizaciju programa iz oblasti socijalne zaštite, obrazovanja, kulture, turizma i komunalne i ekološke djelatnosti. U okviru ovih radova planirano je zapošljavanje 950 lica sa evidencije Zavoda.

7. Profesionalna orijentacija

U skladu sa strateškim opredjeljenjima Zavoda za zapošljavanje, u 2009. godini prioritetni poslovi u profesionalnoj orijentaciji u narednoj godini biće:

- Izrada strategije za razvoj profesionalne orijentacije u Crnoj Gori, koja će se realizovati kroz IPA fond.
- Podizanje kvaliteta profesionalne orijentacije teže zapošljivih lica primjenom tehnologije rada definisane dokumentom Doktrina i tehnologija rada teže zapošljivih lica.

- Podrška razvoju volonterizma učešćem u izradi i implementaciji Strategije za razvoj volonterizma u Crnoj Gori.

Zavod za zapošljavanje je u okviru IPA projekta – Reforma tržišta rada i razvoj tržišta radne snage formirao radnu grupu za rad na Trećoj komponenti, koja se odnosi na podršku razvoju sveživotnog učenja i profesionalne orijentacije u Crnoj Gori. Sistemski pristup razvoju usluga profesionalne orijentacije zahtijeva izradu sveobuhvatne strategije, koja će definisati osnovne smjernice i koja će na dvogodišnjoj osnovi biti razradivana kroz Akcione planove, uz preciziranje prioritarnih aktivnosti, zaduženja, vremenskog okvira i neophodnih finansijskih sredstava za implementaciju definisanih aktivnosti.

U okviru projekata: Suncana radionica, Uspjehu, Druga šansa i Jacanje kapaciteta romskih nevladinih organizacija posebna pažnja posvećena je profesionalnoj orijentaciji ciljnih grupa teže zapošljivih lica. Izvedene su radionice koje su imale za cilj podizanje nivoa svijesti o izboru zanimanja i pronalaženju poslova u skladu sa sopstvenim interesovanjima, sposobnostima i sistemom vrijednosti, kod pripadnika različitih grupa teže zapošljivih lica. U 2009. godini biće nastavljeno sa radom na profesionalnom informisanju i savjetovanju ovih ciljnih grupa, kroz nastavak ovih i osmišljavanje novih projekata.

U novembru 2008. godine urađena je i predstavljena javnosti Strategija za razvoj volonterizma u Crnoj Gori. Strategija se u posebnom poglavlju bavi razvojem volonterskih servisa u oblasti zapošljavanja, a urađena je prva verzija akcionog plana. Dio aktivnosti tiče se i razvoja volonterizma kroz aktivnosti profesionalne orijentacije. U 2009. godini Strategija će biti dovršena i data Vladi na usvajanje.

8. Centar za ljudske resurse

Anketa poslodavaca

Anketa poslodavaca je redovna godišnja aktivnost Zavoda za zapošljavanje, cijom realizacijom se iz odabranog uzorka dobijaju iscrpni podaci o potrebama crnogorskih poslodavaca, kao i o njihovim problemima u obezbjeđivanju potrebnih kadrova.

Do sada sprovedena istraživanja svrstavaju se u kategoriju sveobuhvatnih anketa. Ove vrste anketa baziraju se na relativno velikom uzorku, sprovode se na državnom nivou i pokrivaju sve sektore. Sveobuhvatna anketa odražava mnoge

oblasti - informacija o ekonomskim izgledima koje izražavaju poslodavci, kao i o stvarnoj situaciji na tržištu rada i zapošljavanju - mogućnostima i perspektivama zapošljavanja, viškovima, manjkovima i kvalitetu radne snage, potrebnim zanimanjima, vještinama i kompetencijama, sezonskom zapošljavanju.

Rezultati ankete nam pružaju uvid i u kvalitet saradnje poslodavaca i Zavoda za zapošljavanje.

U planu je da se svake godine uz redovnu Anketu poslodavaca radi i istraživanje aktuelnih problema tržišta rada, kao što je takvo istraživanje započeto u 2008. godini (u saradnji sa NVO »Tvrđava«, sezonsko angažovanje maturanata i studenata) i da se uz redovnu anketu dobiju potrebni podaci prije izrade i primjene određenih korektivnih ili stimulativnih mjera, u sferi zapošljavanja.

U 2009. godini se planira da se uz redovnu godišnju anketu sprovede i Anketa o mogućnostima zapošljavanja teže zapošljivih lica, da bi se na osnovu dobijenih rezultata planirale aktivnosti za ovu kategoriju nezaposlenih.

Uz ostale izvore podataka o radnoj snazi i tržištu rada u Crnoj Gori, istraživanja putem ankete pružaju veoma veliki broj informacija potrebnih za planiranje politike zapošljavanja i kreiranje mjera za njenu realizaciju, te će se u 2009. godini raditi na unapređenju kvaliteta analiza putem edukacije analiticara lokalnih biroa.

Saradnja sa poslodavcima

Centar za ljudske resurse će u 2009. godini sprovoditi aktivnosti vezane za unapređenje procedura rada sa poslodavcima. Planirano je izdavanje dokumenta – uputstva, pod nazivom »Tehnologija rada sa poslodavcima«. To će biti dodatak već postojećim tehnologijama koje se primjenjuju u radu sa nezaposlenim i teže zapošljivim licima u Crnoj Gori.

Takode, planiran je i konačni završetak i implementacija aplikativnog programa za poslodavce, kao i organizovanje obuke za savjetnike koji će raditi sa poslodavcima.

Reforma tržišta rada i razvoj radne snage

Reforma tržišta rada i razvoj radne snage - II je nastavak istoimenog projekta, realizovanog 2007. i 2008. godine od strane konsultantske kuće WYG

International, a u okviru EU programa CARDS III. U 2008. godini su uradene potrebne pripreme projekta, a pocetak njegove realizacije planiran je za septembar 2009. godine.

Projekat se sastoji od tri komponente:

1. Razvoj institucionalnih kapaciteta.
2. Mjere Aktivne politike zapošljavanja i razvoj lokalnog partnerstva za zapošljavanje, i
3. Profesionalno savjetovanje i informisanje.

Projekat ima za cilj da razvije i ojaca institucije koje se bave tržištem rada i radnom snagom, kao i da politikom zapošljavanja i realizacijom mjera aktivne politike zapošljavanja unaprijedi i razvije radnu snagu kako bi se što vecem broju osoba pomoglo u procesu pronalaženja zaposlenja. Program, osim ekonomskog, ima za cilj da proizvede i što bolji socijalni efekat.

Nosioци ovog projekta su: Ministarstva zdravlja, rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i nauke i Zavod za zapošljavanje, a partneri NVO organizacije i lokalna uprava. Kako se pocetak realizacije projekta ocekuje u septembru 2009. godine, njegovo trajanje ce obuhvatiti i 2010. godinu.

Projekti IPA fonda

Osnovni cilj Instrumenta za pretprišupnu podršku (IPA) je da zemljama korisnicama (Albanija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Srbija, Kosovo i Turska) pruži podršku na putu ka EU.

Kao zemlja sa statusom potencijalnog kandidata za članstvo u EU, Crna Gora ima pravo na korišćenje prve dvije komponente IPA fonda:

1. IPA I – Podrška tranziciji i jačanju institucija, u okviru koje su za 2009. godinu opredijeljena sredstva u iznosu od 28,6 miliona Eur, i
2. IPA II – Regionalna i prekogranična saradnja, u okviru koje su za 2009. godinu opredijeljena sredstva u iznosu od 4,7 miliona Eur.

Tokom 2008. godine pripremljeni su predlog projekti kojima se namjerava aplicirati za sredstva IPA fonda Evropske unije. Realizovano je više obuka za zaposlene u Zavodu za zapošljavanje, a posljednja je bila u novembru 2008. godine. Uradeni su nacrti cetiri projekta kojima ce se aplicirati u okviru programa

prekogranične saradnje sa: Srbijom, Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom i Albanijom. Planira se učešće u sva četiri programa, sa najmanje po jednim projektom.

U toku 2009. godine, planirane su i sljedeće aktivnosti:

1. Uspostavljanja svih kontakata sa službama i institucijama koje su uključene u prekograničnu saradnu.
2. Formiranje 4 tima za četiri prekogranična projekta (za države: Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju i Albaniju).
3. Prisustvovanje konferencijama i pronalaženje partnera.
4. Izrada predlog projekata.
5. Pracenje poziva za učešće.
6. Aplikacija.

Obuka zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje

Svakodnevne promjene koje donosi globalno informacijsko društvo uticale su da učenje na svim područjima preraste u cjeloživotno učenje. Ono se sve više poklapa sa kontinuiranim usavršavanjem, tj. ono ne prestaje izlaskom pojedinca iz formalnog obrazovnog sistema, već se u različitim oblicima nastavlja do kraja njegove radne karijere. U takvoj situaciji sve značajniji i potrebniji postaju novi načini sticanja i prenošenja znanja i stručnosti. U savremenoj menadžerskoj praksi ulažu se veliki naponi usmjereni ka unapređenju sadržaja i metoda osposobljavanja zaposlenih.

Zavod za zapošljavanje već duže od 10 godina organizovano i sistematično vrši edukaciju i usavršavanje znanja i vještina sopstvenog kadra, radi unapređenja usluga kako prema nezaposlenim licima tako i prema poslodavcima i ta aktivnost nastavlja se i u 2009. godini.

Nedjeljni izvještaj

Zavod za zapošljavanje Crne Gore već nekoliko zadnjih godina, kao mali broj Nacionalnih službi zapošljavanja zemalja u okruženju, obezbjeđuje statističke podatke o nezaposlenosti i zapošljavanju kroz tzv. Nedjeljni izvještaj.

U 2009. godini Nedjeljni izvještaj će se zbog primjene Zakona o zapošljavanju stranaca i prestanka važenja Odluke o radnom angažovanju nerezidentnih fizičkih

lica raditi sa manjim korekcijama (umjesto pregleda »Zapošljavanje nerezidentnih fizickih lica« radice se pregled »Zapošljavanje stranaca«).

Publikacije

Centar priprema i izdaje casopis »**Tržište rada**«, koji izlazi triput godišnje. Ovaj casopis se bavi pitanjima nezaposlenosti, zaposlenosti i ostalom problematikom tržišta rada. Casopis pruža mogućnost publikacije tekstova problematike tržišta rada kako zaposlenima u Zavodu tako i eksternim saradnicima. Ova aktivnost je planirana i za 2009. godinu, i to istom dinamikom.

Web site

Centar za razvoj ljudskih resursa je dizajnirao i sajt, u okviru već postojećeg, na kome će sva zainteresovana lica moći vidjeti i upoznati se sa aktivnostima Centra. Takođe će sva istraživanja koja Centar bude realizovao biti stavljena na sajt i dostupna javnosti, kao i svi projekti koji se realizuju preko Centra.

Medunarodna saradnja i projekti

Centar planira i u 2009. godini nastaviti intenzivno učešće u svim oblicima međunarodne saradnje, koju planira Zavod za zapošljavanje Crne Gore. Ove aktivnosti se velikim dijelom odnose na učešće u radu brojnih konferencija, organizovanih sa ciljem da zemlje regiona kojem i mi pripadamo, razmijene iskustva iz oblasti rješavanja problema nezaposlenosti.

Planirano je da Centar u 2009. godini nastavi saradnju sa inostranim organizacijama na realizaciji projekata koji su započeti a nijesu završeni u 2008. godini, i to:

- Sa SNV holandskom organizacijom, u oblasti analize potreba za obukom u djelatnosti turizma i ugostiteljstva. Projektom su obuhvacene slijedeće opštine: Cetinje, Mojkovac, Bijelo Polje, Berane, Plav, Rožaje, Andrijevica, Bar, Kolašin i Žabljak. Nastavak projekta je planiran i u 2009. godini.
- Sa Britanskim savjetom, oko validacije stecenih znanja u toku rada u partnerstvu sa Ispitnim centrom Crne Gore.
- Sa Francuskim Zavodom za zapošljavanje, oko uključivanja teže zapošljivih lica u obuku i rad.
- Sa Agencijom za zapošljavanje Austrije, u vezi sa unapređenjem rada sa poslodavcima.

- Sa USAID-om, na projektu razvoja ruralnog turizma na sjeveru Crne Gore.

Centri za obuku

Centar ce u toku 2009. godine predložiti rješenje za dalje funkcionisanje i razvoj postojećih tri centra za obuku.

II PRIVATIZACIJA AKCIJA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Plan privatizacije za određenu godinu je osnovni dokument kojim su definisani metodi i načini prodaje akcija i privatizacija društvenog kapitala. To je obavezujući dokument, kojim je propisano djelovanje svih aktera koji su u posjedu tog kapitala.

1) PRODAJA AKCIJA

Planom privatizacije za 2009. godinu predviđena je privatizacija 26 akcionarskih društava, u kojima Zavod posjeduje akcije ukupne nominalne vrijednosti 26.181.189,76 Eur, i tri društva sa ograničenom odgovornošću, putem:

1. javnog tendera,
2. javne aukcije, i
3. berzanske prodaje akcija.

1. Prodaja akcija putem javnog tendera (grupa 1 iz Plana)

Predviđena je privatizacija 10 akcionarskih društava (kapital Zavoda nominalne vrijednosti 21.521.341,64 Eur). Neka od ovih društava tek treba da se pripreme za privatizaciju (šest), dok je privatizacija jednog društva iz ove grupe već

pokušana u ranijem periodu. U dva društva je postupak privatizacije, zapocet u 2008. godini još u toku i uskoro se očekuje njegov završetak.

2. Prodaja akcija putem aukcije (grupa 2 iz Plana)

Planom privatizacije nije predviđena prodaja akcija, već prodaja udjela Zavoda za zapošljavanje u tri društva sa ograničenom odgovornošću. S obzirom na činjenicu da je vlasništvo državnih fondova i Zavoda za zapošljavanje u navedenim društvima sporno (»Duklja Biba Kings« DOO – Podgorica nije kod Privrednog suda u Podgorici registrovalo udjele državnih fondova, iako je bilo obavezno da to uradi, vlasnik negira pravo državnih fondova na bilo kakvu imovinu; »Drvoimpex – Kosovska Mitrovica« DOO – Kosovska Mitrovica i »Drvoimpex – Podujevo« DOO - Podujevo takode nijesu registrovali udjele državnih fondova, niti se zna da li uopšte postoje i ko su vlasnici) u 2009. godini ne treba očekivati prihode po osnovu prodaje udjela Zavoda za zapošljavanje u navedenim društvima.

3. Prodaja akcija na berzi (grupa 3 iz Plana)

U toku 2009. godine nastavice se sa prodajom već ponuđenih akcija Zavoda u 13 društava na berzi.

Akcije će se na berzi i dalje nuditi uz visoke diskonte koje će određivati Komisija za prodaju akcija putem berze i udjela Zavoda za zapošljavanje, u zavisnosti od kretanja cijena akcija na berzi i od odnosa ponude i tražnje.

Problem sa ovim akcijama je u tome što se akcije skoro svih društava koje se na ovaj način privatizuju nude po nerealno niskim cijenama, iz razloga što ne postoji nikakva tražnja za njima. Na njihovu prodaju ne utice, pored visokog popusta (smanjenje u odnosu na nominalnu cijenu po akciji), ni činjenica da se iste mogu kupiti za obveznice, čime se njihova cijena umanjuje za još 70%. O ovome je upoznat Savjet za privatizaciju i očekuje se njegov stav o mogućoj prodaji na berzi po modelu javnog nadmetanja, pri čemu početna cijena za sve akcije Zavoda u nekom društvu iznosi 1 Eur. Takode, u toku 2009. godine nastavice se sa zbirnom prodajom (zajednička prodaja) paketa akcija Fonda za razvoj, Fonda PIO i Zavoda za zapošljavanje na berzi. U ovoj godini može se očekivati prodaja akcija Zavoda u AD "Lovcen" osiguranje - Podgorica, dijelom za gotovinu dijelom za obveznice, dok se od ostalih prodaja na berzi može očekivati prihod samo u obveznicama ili u novcu (simbolčno) iz opisanih razloga.

Berzanska prodaja akcija će se vršiti preko ovlašćenih brokerskih kuća.

2) REALIZACIJA PRIVATIZACIONIH UGOVORA U TOKU

U toku je realizacija ugovora o kupoprodaji akcija Zavoda za zapošljavanje u četiri društva. Radi se o prodajama akcija iz ranijeg perioda, kada su se društva privatizovala putem prodaje tzv. kontrolnog paketa akcija. Status ovih transakcija je otvoren, jer su povodom navedenih privatizacija pokrenuti sudski sporovi koji još traju i nije izvjesno kada će se okoncati.

3) DRUGE AKTIVNOSTI

Kada su u pitanju ostala događanja u vezi sa privatizacijom, u 2009. godini se očekuje rasplet situacije u »KAP«-u AD – Podgorica i »Rudnicima boksita« AD – Nikšić. Država je veoma zainteresovana da navedena Društva prevaziđu probleme i nastave sa radom, što će biti veoma teško. Takođe, tokom godine će se nastaviti arbitražni postupak povodom tužbe vecinskog vlasnika ovih društava u Frankfurtu (na iznos od 332 miliona Eur), kao i početi postupak po tužbi Države Crne Gore i državnih fondova i Zavoda za zapošljavanje protiv vecinskog vlasnika (na iznos od 200 miliona Eur). Kako se radi o veoma složenim postupcima, veoma je teško predvidjeti ishod.

U toku 2009. godine očekuje se da i druga privatizovana društva zbog ekonomske krize podnesu zahtjeve prema prodavcima akcija (među kojima je i Zavod za zapošljavanje), jer nisu u mogućnosti da ispoštuju obaveze preuzete ugovorima o kupoprodaji akcija (npr. »Željezara« AD – Nikšić, HTP »Boka« AD – Herceg Novi i dr).

Zavod za zapošljavanje će u saradnji sa Fondom za razvoj Crne Gore i Fondom PIO Crne Gore utvrditi tačnu evidenciju svih društava u kojima još postoji društveni kapital, prenijet na fondove. U nekima od njih je odranije pokrenut stecajni postupak, a druga su, u međuvremenu, likvidirana ili nisu upisana, u skladu sa zakonom, u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici, niti se vode u evidenciji Centralne depozitarne agencije. U tom smislu, pribavice se podaci od Privrednog suda u Podgorici i od CDA i ažurirati evidencija svih društava u kojima postoji društveni kapital, koji je u postupku transformacije pripao Zavodu za zapošljavanje.

III INOVIRANI PROGRAM ZA KONTINUIRANO STIMULISANJE ZAPOŠLJAVANJA I PREDUZETNIŠTVA U CRNOJ GORI

Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori je nastavak Programa samozapošljavanja, koji svojim beneficijama nudi povoljne mogućnosti za razvoj malog i srednjeg biznisa. Od skoro ovaj program je sastavni dio Programa "Posao za vas" Vlade Crne Gore, koji realizuju: Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća i Fond za razvoj Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i ostalim ministarstvima. Vlada Crne Gore je donijela odluku o realizaciji citavog niza mjera i aktivnosti u cilju stvaranja uslova za povećano zapošljavanje na sjeveru Crne Gore i na Cetinju, koje se realizuju posredstvom navedenih institucija.

U okviru ovog Programa Zavod za zapošljavanje realizuje sedam mjera, i to: Inovirani program samozapošljavanja, Zapošljavanje pripravnika, Pripremu za zapošljavanje, Javne radove, Poreske olakšice, Projekat "Uspjecu" i "Šansu mladim menadžerima".

Jedan od najznacajnijih programa je Inovirani program samozapošljavanja. U 2009. godini ce se, saglasno raspoloživim sredstvima, nastaviti realizacija Programa samozapošljavanja. Planira se realizacija do 510 kredita, vrijednih 3.500.000 Eur, za otvaranje 700 novih radnih mjesta. Prednost pri odobravanju kredita imaju projekti iz manje razvijenih područja u Crnoj Gori kao i projekti koji su u skladu sa prioritetima privrednog razvoja.

Za realizaciju navedenog programa koriste se sredstva od povracaja već odobrenih kredita, kao i prihodi od prodaje akcija Zavoda za zapošljavanje.

U toku 2009. godine nastavice se i sa edukacijom nezaposlenih lica zainteresovanih za samozapošljavanje putem dodjele kredita od strane Zavoda.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore ce u 2009. godini pripremiti i implementirati projekat Virtuelna preduzeća, čime ce dodatno doprinijeti razvoju institucionalne podrške razvoja malog i srednjeg biznisa u Crnoj Gori.

IV INFORMATICKE AKTIVNOSTI

Plan rada Sektora za informatiku u 2009. godini je u najvećem dijelu opredijeljen poslovima zapocetim tokom 2008. godine. Znacajnije planirane aktivnosti su:

- **Realizacija aplikacije »Zapošljavanje stranih državljana «**

Aplikacija predstavlja kompletnu informatičku aproksimaciju poslova evidentiranja zahtjeva za izdavanje radnih dozvola i donošenja odgovarajućih rješenja i zaključaka u prvostepenom upravnom postupku.

- **Realizacija aplikacije »Materijalno-pravna zaštita nezaposlenih lica«**

Implementacija aplikacije »Materijalno-pravna zaštita« obuhvatice automatizaciju poslova na evidentiranju zahtjeva za korišćenje nekog oblika materijalno-pravne zaštite, rješavanja o pravu, obracuna i isplate sredstava po osnovu ostvarenog prava, kao i generisanja izvještaja koji logički pripadaju ovom procesu.

- **Razvoj video-konferencijskog sistema**

Video konferencijski sistem će biti integrisan u postojeću informacionu infrastrukturu, uz obezbjeđenje prenosa audio i video podataka preko postojeće računarske mreže.

- **Razvoj elektronskog sistema samousluživanja**

Sistem predviđa korišćenje ekrana osjetljivih na dodir (»touch-screen«), po principu »pokaži i traži«, putem kojih će sve informacije sa tržišta rada biti dostupne i onim korisnicima koji nemaju dovoljno znanja za rad na računaru.

- **Održavanje**

Kontinuirano korektivno i perfekтивно održavanje tehnicke infrastrukture i postojećih programskih aplikacija su vrlo važan segment rada Sektora za informatiku. S tim u vezi, a u skladu sa potrebama pojedinih organizacionih cjelina za većim propusnim opsegom veze sa WAN -om Zavoda, planirana su i odgovarajuća tehnicna poboljšanja.

V PRAVNA REGULATIVA

1) PRAVNA I NORMATIVNA DJELATNOST

U 2009. godini u Sektoru za pravne i opšte poslove obavljace se aktivnosti na planu donošenja sljedećih propisa:

- Zakona o zapošljavanju.
- Pravilnika o pripremi za zapošljavanje.
- Pravilnika o posredovanju pri zapošljavanju.
- Pravilnika za primjenu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.
- Izradi internih propisa u Zavodu za zapošljavanje.

Kada je u pitanju normativna djelatnost, pored navedenih, u toku 2009. godine predstavnici Zavoda ce ucestvovati i u sljedećim aktivnostima:

- u Projektu Razvoja Nacionalnog okvira kvalifikacija u Crnoj Gori, sa socijalnim partnerima (Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i nauke, Centar za strucno obrazovanje, Privredna komora, Zavod za školstvo, Ispitni centar i dr.), a u cilju pripreme Nacionalnog okvira kvalifikacija koji ce omoguciti uporedivost kvalifikacija iz razlicitih oblasti obrazovanja (opšteg, strucnog i visokog), kao i postaviti jasne veze između nacionalnih kvalifikacija i nivoa Evropskog kvalifikacionog okvira.
- u pripremi Nacionalne klasifikacije zanimanja.
- u drugim pravnim poslovima na sprovođenju zakona iz oblasti rada i zapošljavanja.

2) ZAPOŠLJAVANJE STRANACA

Zavod za zapošljavanje je od 1.1.2009. godine otpočeo primjenu novog Zakona o zapošljavanju i radu stranaca (»Sl. list CG«, br. 22/08), koji je donešen u martu 2008. godine.

Zakonom je propisano da se stranac može zaposliti, odnosno raditi u Crnoj Gori, pod uslovom da ima: radnu dozvolu, odobrenje za stalno nastanjenje, odnosno odobrenje za privremeni boravak, zaključen ugovor o radu, odnosno građansko-pravni ugovor i da je obveznik za prijavljivanje rada prijavio rad stranca u skladu sa ovim zakonom.

Radna dozvola se izdaje kao: licna radna dozvola, dozvola za zapošljavanje i dozvola za rad.

Licna radna dozvola je dozvola koja strancu omogućava slobodan pristup tržištu rada, nezavisno od stanja i odnosa na tom tržištu. Ova dozvola se može izdati strancu:

- kome je odobreno stalno nastanjenje,
- izbjeglici, i
- licu kojem je odobrena dodatna zaštita.

Licna radna dozvola se izdaje na neodređeno vrijeme. Izuzetno, za lica kojima je odobrena dodatna zaštita dozvola se izdaje na period do jedne godine, sa mogućnošću produženja za period za koji se produžava dodatna zaštita, u skladu sa posebnim zakonom.

Dozvola za zapošljavanje je dozvola na osnovu koje poslodavac zaključuje ugovor o radu sa strancem. Dozvola se izdaje na zahtjev poslodavca, na period do jedne godine, sa mogućnošću produženja do dvije godine.

Dozvola za rad je dozvola sa unaprijed određenim vremenskim trajanjem, na osnovu koje poslodavac zaključuje ugovor o radu sa strancem, odnosno stranac kod pravnog lica sa sjedištem u Crnoj Gori ili organizacione jedinice stranog privrednog društva registrovane u Crnoj Gori obavlja usluge ili drugi oblik rada, na osnovu građansko-pravnog ugovora.

Ova dozvola se prema namjeni dijeli na: sezonski rad stranaca, rad sa upućenim strancima, osposobljavanje i usavršavanje stranaca i pružanje ugovornih usluga. Dozvola za rad se izdaje na određeno vrijeme, u zavisnosti od namjene dozvole, a na zahtjev poslodavca, pravnog lica, odnosno organizacione jedinice stranog privrednog društva registrovane u Crnoj Gori.

Prilikom izdavanja radnih dozvola imace se u vidu Odluka o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2009. godinu (»Sl. list CG«, br. 70/08), kojom je Vlada Crne Gore utvrdila kvotu radnih dozvola za 2009. godinu u ukupnom broju

od 39.450 radnih dozvola. Kvota je utvrđena na predlog ministarstva nadležnog za poslove rada, uz prethodno pribavljena mišljenja ministarstava nadležnih za pojedine djelatnosti za koje se utvrđuje kvota i mišljenje Socijalnog savjeta. Danom početka primjene novog Zakona o zapošljavanju i radu stranaca, prestali su da važe: Zakon o zapošljavanju i radu stranaca (»Sl. list RCG«, br. 11/04) i Uredba o radnom angažovanju nerezidentnih fizickih lica (»Sl. list RCG«, br. 28/03).

3) OSIGURANJE ZA SLUCAJ NEZAPOSLENOSTI

Nezaposleni, saglasno Zakonu o zapošljavanju, pod određenim uslovima imaju pravo na novcanu naknadu. Osnovni uslov za sticanje prava na novcanu naknadu u smislu Zakona o zapošljavanju je prestanak radnog odnosa bez saglasnosti i krivice osiguranika (nezaposlenog lica) i pod uslovom da je, za period, na osnovu kojeg se stice to pravo vršena uplata doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti.

Pravo na novcanu naknadu imaju i invalidna lica osposobljena za rad u ustanovi socijalne zaštite ili drugoj porodici dok čekaju zaposlenje.

Trajanje novcane naknade zavisi od ostvarenog staža osiguranja, odnosno navršenih godina života, te period za koji se vrši isplata novcane naknade može da iznosi od 3 mjeseca do ponovnog zaposlenja, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novcanu naknadu.

Novcana naknada shodno Zakonu o zapošljavanju iznosi 60% od najniže cijene rada ili u visini najniže penzije predviđene Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. Na iznos novcanih naknada obracunavaju se i uplacuju doprinosi za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje.

Novcanu naknadu trenutno koristi 11.849 nezaposlenih lica, od kojeg broja 6.055 nezaposlenih lica koristi novcanu naknadu u visini najniže penzije predviđene Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

U narednom periodu Zavod će u oblasti osiguranja za slučaj nezaposlenosti posebnu pažnju posvetiti realizaciji mjera predviđenih Nacionalnom strategijom zapošljavanja za period 2007-2010. godine.

U tom smislu, izmjenama Zakona o zapošljavanju potrebno je u posebnom poglavlju izdvojiti prava nezaposlenih koja proizilaze iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti i utvrditi pojam osiguranika i uskladiti uslove za ostvarivanje, osnovicu za obracun, visinu kao i trajanje prava na davanje za slučaj nezaposlenosti sa propisima zemalja iz okruzanja i Konvencijom MOR-a.

Posebnu pažnju trebalo bi posvetiti kontroli uplate doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, radi obezbjeđivanja materijalne osnove za isplatu prava iz osiguranja.

Trajanje prava na davanje trebalo bi skratiti u odnosu na postojeće rješenje, jer je sada više u funkciji socijale, što znaci da veliki broj nezaposlenih ostvaruje pravo na minimalnu naknadu za duži vremenski period, koja ima za cilj povezivanje staža osiguranja do sticanja uslova za penziju.

Visina novcane naknade bi se utvrđivala u određenom procentu od minimalne zarade na nivou Crne Gore, koja se utvrđuje opštim kolektivnim ugovorom.

Takode je potrebno stvoriti uslove da se korisnici novcane naknade raznim mjerama ukljuce u programe aktivne politike zapošljavanja, primjenjujuci pri tom sankcije u smislu prestanka prava na novcanu naknadu ili njenog smanjenja za određeni procenat u slučaju odbijanja odgovarajućeg zaposlenja ili uključivanja u program zapošljavanja.

4) PREGLED SUDSKIH SPOROVA

Za narednu godinu planirane su sljedeće aktivnosti na realizaciji i okoncanju sudskih sporova ciji se broj permanentno povećava, i to iz različitih pravnih osnova:

- Aktiviranje fiducije u određenom broju predmeta, a radi naplate duga.
- Dalja realizacija tužbi iz osnova naplate kredita datih preko Montenegrobanke i Banke za razvoj se očekuje tokom 2009. godine, prinudnim putem ili dobrovoljnom uplatom kreditne obaveze od strane dužnika. Prodaja nepokretnosti stavljenih pod fiduciju ili po izboru povjerioca, tj. Zavoda za zapošljavanje.

- Svi postupci koji su pokrenuti tužbama iz osnova transformacije i privatizacije preduzeća, u kojima se Zavod za zapošljavanje Crne Gore pojavljuje u svojstvu tužioca ili tuženog, nalaze se u različitim fazama postupka, i to: pred Privrednim sudovima u Crnoj Gori, zatim po žalbama pred Vrhovnim sudom Crne Gore, ili po reviziji i drugim vanrednim pravnim sredstvima takode pred Vrhovnim sudom Crne Gore.
- Nastavak postupka po tužbama iz osnova poništaja ugovora o prodaji akcija – akcionarskih društava čiji su većinski vlasnici fondovi i Zavod.
- Sporovi vođeni iz drugih pravnih osnova će se realizovati tokom 2009. godine i u kojima se očekuje pozitivan ishod.
- Kako su po prirodi stvari ovi poslovi trajni, u pojedinim fazama postupka nalaze se pred različitim sudovima i zavise od konačne odluke Vrhovnog i Apelacionog suda Crne Gore, to se u određenom broju slučajeva ne može na potpuno izvjestan način utvrditi konačan ishod. U nekim sudskim postupcima aktivnosti traju i po nekoliko godina, tako da se njihov broj ne može sa potpunom izvjesnošću precizirati.

VI ODNOSI SA JAVNOŠĆU

U 2009. godini planiran je nastavak realizacije dosadašnjih programa i intenziviranje aktivnosti na saradnji sa svim medijima.

Zavod će propagirati privatno preduzetništvo, motivisati nezaposlene da pokrenu razvoj sopstvenog - privatnog biznisa, edukovati ih i kreirati svijest da je budućnost u privatnom preduzetništvu i da mala i srednja preduzeća otvaraju nova radna mjesta.

S obzirom da Zavod poklanja veliku pažnju programima obuke nezaposlenih, prije svega zbog neuskладene ponude i tražnje na tržištu rada, te deficitarnih i suficitarnih zanimanja na evidenciji nezaposlenih, neophodno je medijski uticati na nezaposlene da saraduju sa Zavodom, prihvataju programe koji im se nude, kako bi shvatili značaj znanja u dobijanju zaposlenja. U cilju popularizacije manje atraktivnih zanimanja, kroz medije će se plasirati informacije o deficitarnim zanimanjima u cilju motivisanja nezaposlenih lica da prihvataju programe obuke, ali će se i kreirati svijest, naročito učenika osmih razreda i njihovih roditelja, o tome koja zanimanja donose brzo i sigurno zaposlenje. U vidu brošura, inforatora i kataloga informisace se i animirati nezaposleni da se ukljuuju u programe obuke, shodno svojim naklonostima i opredjeljenjima.

U narednoj godini akcenat ce se staviti na realizaciju programa namijenjenih licima sa otežanim faktorom zapošljavanja, prije svega, licima sa invaliditetom. Ovoj populaciji ce u narednom periodu biti posvecena velika pažnja, u smislu prezentacije projekata, pracenja realizacije projekata po fazama i na kraju animiranja poslodavaca na njihovo zapošljavanje.

PRILOG

FINANSIRANJE PROGRAMA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA U 2009. GODINI

RB	PROGRAMI AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA	BROJ LICA	UKUPNO (U EUR)
1.	PROGRAMI OBRAZOVANJA I OSPOSOBLJAVANJA	4.830	2.510.000
1.1.	Za poznatog poslodavca	830	1.090.000
1.2.1	Za tržište rada (grupe zanimanja)	1.200	1.050.000
1.2.2	Za tržište rada (ključne vještine)	2.800	360.000
2.	ŠANSI MLADIM MENADŽERIMA	70	65.000
2.1.	Izvodac obuke	70	31.000
2.2.	Naknada polaznicima programa	70	34.000
3.	MOTIVACIONI PROGRAMI ZA DUGOROCNO NEZAPOSLENE	700	315.000
3.1.	Izvodac obuke	700	245.000
3.2.	Naknada polaznicima programa	700	70.000
4.	PRIPRAVNICI	900	2.800.000
4.1.	Srednja stručna sprema	100	90.000
4.2.	Viša stručna sprema	50	85.000
4.3.	Visoka stručna sprema	700	2.450.000
4.4.	Talenti (prosječna ocjena veća od 8,50)	50	175.000
5.	JAVNI RADOVI	1.400	2.800.000
5.1.	Lokalni javni radovi	950	1.450.000
5.2.	Državni javni radovi	450	1.350.000
6.	PROGRAMI ZA KATEGORISANU OMLADINU I DRUGE TEŽE ZAPOŠLJIVE KATEGORIJE	100	85.000
6.1.	“Sunčana radionica”	50	35.000
6.2.	Ostali programi za teže zapošljiva lica	50	50.000
7.	PROGRAMI ZA ETNICKE GRUPE	200	100.000
8.	STIMULISANJE PREDUZETNIŠTVA – Program samozapošljavanja	500	3.500.000
9.	UKUPNO (1 do 8)	8.700	12.165.000